

EKOABECEDA V PRAXI

V PRAZE 2025–2026

RECYKLOHRANÍ ANEB UKLIĎME SI SVĚT

Pražské vodovody a kanalizace

PRAHA PRAGUE PRAGA PRAG

Projekt **EKOABECEDA V PRAXI** již od roku 2022 propojuje pražské školy, pedagogy a žáky v úsilí o udržitelný životní styl a šetrný přístup k přírodním zdrojům. Tematický okruh dle grantové výzvy je stanoven jako **Ekologizace provozu školy s aktivním projektovým zapojením žáků.**

Ve školním roce 2025/26 probíhal díky finanční podpoře hlavního města Prahy a společnosti Pražské vodovody a kanalizace, a.s., ze skupiny Veolia.

CÍLOVÁ SKUPINA PROJEKTU:

Pedagogové – školní koordinátoři EVVO (zejména z II. stupně ZŠ a SŠ)

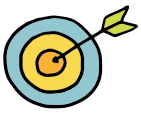
Žáci a studenti – žáci 8. a 9. tříd základních škol a studenti nižších ročníků středních škol

TEMATICKÉ ZAMĚŘENÍ PROJEKTU

Projekt podporuje udržitelnou spotřebu v každodenním životě žáků i v rámci chodu školy. Zapojuje žáky do praktických aktivit a zejména jim dává prostor pro realizaci jejich vlastních nápadů. Spolupráce byla rozvíjena ve dvou blocích:

1. **Modul „Buďme k vodě šetrní“** – vycházel z metodického materiálu *EKOABECEDA – Buďme k vodě šetrní* (2021) a zaměřil se na problematiku **vodní stopy**.
2. **Modul „Potraviny šetři – NEPLÝTVEJ!“** – navazoval na dvě metodiky z ediční řady *EKOABECEDA – Umíme žít bez odpadu?* (2017) a *Na cestě k odpovědné spotřebě* (2024). Programově se soustředil především na **omezení vzniku odpadů z potravin (PVO)**.

CÍLE PROJEKTU

Podpora pedagogů – poskytnout metodické vedení, inspiraci a nástroje pro výchovu žáků k odpovědnému a udržitelnému životnímu stylu.

Práce se studenty – dlouhodobě a koncepčně rozvíjet postoje žáků k šetrné spotřebě vody a prevenci plýtvání potravinami. Díky participativním a zážitkovým metodám, pravidelným interakcím s lektory a konzultanty se žáci a studenti učí chápat principy **cirkulární ekonomiky** a přínos osobního odpovědného přístupu, tedy tzv. participace ve vzdělávání.

Udržitelná škola – posilovat integritu školy jako instituce, jejíž fungování v praxi odpovídá hodnotám udržitelnosti a cirkularity, které pedagogové zároveň předávají svým žákům.

DO PROJEKTU SE ZAPOJILO 6 ŠKOL, KTERÉ PŘIHLÁSILY CELKEM 7 ŽÁKOVSKÝCH PROJEKTŮ. KAŽDÝ TÝM ZÍSKAL:

- příspěvek 5 000 Kč na realizaci svého návrhu,
- metodické materiály *EKOABECEDA – Buďme k vodě šetrní, Umíme žít bez odpadů?* a *Na cestě k odpovědné spotřebě,*
- zdarma lektorský program Recyklohraní na téma šetrná spotřeba vody nebo předcházení vzniku odpadu z potravin (rozsah 3 × 45 minut),
- finanční příspěvek 3 000 Kč na tematickou exkurzi,
- možnost účasti pedagogů na vzdělávacím cyklu webinářů na téma Cirkulární ekonomika (4 × 90 min),
- průběžnou metodickou podporu a odborný dohled mentorek Recyklohraní.

Žáci v tomto ročníku projektu vytvořili **VODNÍ DREAM TEAM** (hledali úspory vody) nebo **FOOD TEAM HRDINŮ** (přemýšleli, jak omezit plýtvání potravinami). Třídní kolektivy se nejčastěji zaměřovaly na omezení plýtvání potravinami ve školních jídelnách i domácnostech, úspory vody ve škole nebo vzdělávání spolužáků a veřejnosti v oblasti udržitelného chování. Jejich žákovské projekty řešily například:

- informační kampaně a přednášky pro mladší spolužáky,
- ankety, vzdělávací hry, videospoty nebo výstavy,
- školní kompostéry,
- perlátory pro snížení spotřeby vody,
- systémy zadržování dešťové vody a zavlažování školních zahrad,
- školní záhony,
- kuchařské soutěže,
- magnetické plánovače nákupů nebo informační samolepky podporující správné skladování potravin.

SLAVNOSTNÍ PREZENTACE

Ve středu 20. května 2026 proběhlo v environmentálním centru Green Table by Veolia v pražském Florentinu slavnostní vyhlášení projektu, jehož programem provázel herec Ondřej Dvořák. Žáci zapojených škol představili své vlastní projekty, které mohli díky finanční podpoře partnerů postupně převést do praxe.

Děkujeme všem zapojeným školám, pedagogům a žákům. Věříme, že jejich projekty přinesou pozitivní změny nejen ve škole, ale i v jejím okolí.

Tým Recyklohraní

PROJEKTY ZAPOJENÝCH ŠKOL

ZŠ SLOVENSKÁ, PRAHA 2

Pedagogické vedení projektu: Lucie Doubková
Název žákovského projektu: Šetříme vodou

Jak spolužáky upozornit, že i při běžných činnostech v domácnosti zbytečně plýtváme vodou? Žákyně ze ZŠ Slovenská se rozhodly nejprve samy zjistit, jak na tom se spotřebou vody jsme. Vyhledávaly informace o možnostech šetrného hospodaření s vodou, porovnávaly vhodné a nevhodné návyky a diskutovaly o tom, kde a jak lze spotřebu vody omezit.

Své poznatky pak proměnily v osvětovou kampaň pro spolužáky z 2. stupně. Připravily scénář a natočily video, které ukazuje rozdíl mezi plýtváním a úsporným využíváním vody při každodenních činnostech. Projekt následně představily ostatním žákům a připravily také interaktivní vzdělávací hru, která jim pomohla získané poznatky upevnit.

Velkým přínosem projektu bylo, že žákyně nebyly jen příjemci informací – samy téma zkoumaly, vytvořily vzdělávací materiály a následně své znalosti předávaly dál. Právě jejich aktivita a samostatnost při přípravě projektu příjemně překvapily i pedagogy.

Inspirace pro školy: *Někdy stačí dát žákům prostor, aby si sami všimli problému, prozkoumali ho a vymysleli, jak o něm informovat a zaujmout své spolužáky.*

ZŠ JANA WERICHA, PRAHA

Pedagogické vedení projektu: Iveta Javůrková
Název žákovského projektu: Jak ušetřit vodu?

Žáci ze ZŠ Jana Wericha se zaměřili na něco, co mají každý den doslova pod rukama – spotřebu vody ve škole. V rámci EKO týmu hledali možnosti, jak omezit množství pitné vody, které ve škole spotřebují. Jedním z nápadů byly perlátory – jednoduché zařízení, které může pomoci snížit průtok vody z vodovodní baterie.

Žáci si nápad nejprve sami ověřili v praxi. V jednotlivých předmětech měřili, kolik vody proteče vodovodem bez perlátoru a s jeho využitím, a výsledky porovnávali. Zjistili, že úspora může být až kolem 20 %, a zároveň si ověřili, že při mytí rukou může být vody méně, aniž by se změnil výsledný efekt.

Své poznatky pak využili při hledání konkrétního řešení pro školu. Společně se školníkem vytipovali místa, kde se voda používá nejčastěji – například umyvadla, WC nebo jídelnu – a škola následně perlátory pořídila. Žáci tak nezůstali jen u měření a diskuse, ale jejich zjištění vedla ke skutečné změně přímo ve škole.

Inspirace pro školy: *Když mohou žáci problém sami změřit, vyzkoušet a následně navrhnout řešení, dostává environmentální vzdělávání konkrétní podobu – a jeho výsledek mohou vidět každý den.*

ZŠ MIKULOVA, PRAHA 4

Pedagogické vedení projektu: Iveta Kolocová
Název žákovského projektu: Mikulka zachraňuje vodu

Jak můžeme šetřit vodou přímo ve škole a přispět k tomu, aby jí zůstalo více i pro přírodu? Žáci ze ZŠ Mikulova se pustili do hledání praktických řešení. Zaměřili se na možnosti úspory vody při péči o rostliny i na způsoby, jak vodu v prostředí školy lépe využívat.

Jedním z jejich nápadů bylo vyzkoušet zavlažovací nádobu olla, která pomáhá přivádět vodu ke kořenům rostlin. Žáci ji sami vyrobili ze dvou keramických květináčů a vyzkoušeli také alternativní variantu z plastové lahve. Hotové nádoby umístili do vyvýšeného záhonu a mohli tak prakticky ověřit možnosti úspornějšího zavlažování.

Své poznatky se rozhodli předávat dál. Připravili plakáty a kvíz pro žáky 4. tříd, prostřednictvím kterých upozorňovali na význam šetrného hospodaření s vodou. Vypravili se také do Toulcova dvora, kde absolvovali vzdělávací program věnovaný životu v mokřadu. Kromě toho zjišťovali možnosti vybudování školního jezírka se solárním čerpadlem a přírodní filtrací, které by v budoucnu mohlo sloužit také jako zásobárna dešťové vody. Tento záměr je zatím ve fázi příprav.

Projekt dětem umožnil propojit poznávání s praktickou činností a společným hledáním řešení. Pedagožka ocenila především aktivní zapojení žáků, jejich nadšení a stmelení třídního kolektivu.

Inspirace pro školy: *Šetření vodou může začít malými pokusy, při kterých si žáci sami vyzkoušejí, co funguje. Když navíc dostanou prostor přicházet s vlastními nápady a společně je uskutečňovat, mohou postupně hledat i větší změny, které pomohou celé škole.*

ZŠ PRAHA 9 – DOLNÍ POČERNICE

Pedagogické vedení projektu: Ing. Alena Vyskočilová
Název žákovského projektu: Jak neplýtvat s potravinami

Kde v domácnostech nejčastěji dochází k plýtvání potravinami a co s tím můžeme dělat? Právě nad těmito otázkami se zamýšleli žáci ze ZŠ Dolní Počernice. Společně hledali příčiny plýtvání – od nadměrného nakupování a špatného plánování jídel přes nevyužívání zbytků až po nesledování data spotřeby – a přemýšleli, jak těmto situacím předcházet.

Své nápady proměnili v konkrétní návrhy: plánovač nákupů, systém třídění potravin podle data spotřeby nebo krabičku „Sněz mě jako první“. Zároveň připravili scénář a natočili vzdělávací video, ve kterém prostřednictvím hraných scének představili nejčastější situace vedoucí k plýtvání a nabídli jednoduchá řešení. Video pak posloužilo jako osvětový materiál pro další školy a školky.

Důležitou součástí projektu byla také praktická zkušenost. Při vzdělávacím programu Beze zbytku v Národním zemědělském muzeu si žáci vyzkoušeli, že i části potravin, které bychom běžně vyhodili, mohou mít své využití – například z mrkve připravili pomazánku a z její natě pesto.

Na projektu je cenné především to, že žáci prošli celým procesem od hledání problému přes návrh řešení až po vytvoření vlastního osvětového materiálu. Sami přicházeli s nápady, tvořili scénáře, natáčeli i stříhali video a zároveň si uvědomovali, že i malé změny v každodenním chování mohou pomoci omezit plýtvání potravinami.

Inspirace pro školy: *Téma potravinového odpadu je dětem blízké právě proto, že se s ním setkávají každý den. Když dostanou možnost hledat vlastní řešení a převést je do praktického výstupu, mohou se z pouhých příjemců informací stát jejich aktivními tvůrci a šiřiteli.*

ZŠ A GYMNÁZIUM PRAHA 13, JANSKÉHO

Pedagogické vedení projektu: Mgr. Jaroslava Tenkrátová
Název žákovského projektu: Tajemství výroby potravin

Kolik práce a přírodních zdrojů se vlastně skrývá za jídlem, které máme každý den na talíři? Právě to chtěli zjistit žáci ze ZŠ a gymnázia Janského. Zaměřili se na množství potravinového odpadu ve své školní jídelně a zároveň se vydali po stopách potravin – od jejich výroby až po cestu gastroodpadu, který ve škole vzniká.

Během exkurze v Zemědělském družstvu Rosice poznali rostlinnou i živočišnou výrobu a sami si vyzkoušeli například ruční výrobu sýrů z vlastního mléka. Díky vlastní zkušenosti si mohli lépe uvědomit, kolik lidské práce a dalších zdrojů stojí za výrobou potravin.

Na zkušenosti z exkurze navázali přímo ve škole. Ve spolupráci se školní jídelnou pravidelně monitorovali množství gastroodpadu, výsledky zapisovali na velkou osvětovou nástěnku a o tématu diskutovali s dalšími třídami. Žáci navíc mohli ovlivnit velikost své obědové porce a vybírat ze dvou jídel. Součástí projektu byly také exkurze do spalovny v Malešicích a následně do bioplynové stanice, aby žáci viděli, co se s gastroodpadem ze školy děje dál.

Projekt vedl ke snížení množství gastroodpadu ve školní jídelně a škola chce v jeho monitorování pokračovat i v dalším školním roce.

Inspirace pro školy: *Když dětem ukážeme celý příběh potraviny – od suroviny přes výrobu až po odpad – mohou si mnohem lépe uvědomit, proč má smysl jídlem neplýtvat.*

ZŠ SLOVENSKÁ, PRAHA 2

Pedagogické vedení projektu: Lucie Doubková
Název žákovského projektu: Školní jídelna

Co mají žáci nejraději ve školní jídelně? A může oblíbenější jídelníček znamenat také méně vyhozeného jídla? Žáci ze ZŠ Slovenská se rozhodli zjistit, proč někteří spolužáci obědy nedojídají, a hledali způsob, jak množství potravinového odpadu snížit.

Nejdříve mezi žáky 2. stupně provedli průzkum nejoblíbenějších jídel a výsledky předali vedení školní jídelny. Následovala společná schůzka žáků s vedením jídelny, na které sestavili jídelníček oblíbených jídel. Poté žáci porovnávali množství vyhozeného jídla před změnou jídelníčku a během týdne, kdy se oblíbená jídla podávala. Zjišťovali také spokojenost spolužáků pomocí plakátů a online dotazníku s QR kódem.

Výsledek byl velmi konkrétní: během projektu se podařilo snížit množství vyhozeného jídla o 15 kg. Zároveň se změnil způsob tvorby jídelníčku a žáci získali možnost více se podílet na jeho podobě. Pozitivní změnu v nabídce obědů zaznamenalo 73,5 % žáků. Součástí projektu bylo také ocenění práce kuchařek diplomy vystavenými přímo v jídelně.

Žáci si tak mohli na vlastní oči ověřit, že jejich názory mohou mít reálný dopad na fungování školy. Pedagogové ocenili především práci s daty, provádění průzkumu a komunikaci žáků s vedením školní jídelny.

Inspirace pro školy: *Někdy nemusí být řešení potravinového odpadu složité. Stačí se zeptat těch, kterých se problém přímo týká, pracovat s výsledky a dát žákům možnost podílet se na změně.*

ZŠ U ROHÁČOVÝCH KASÁREN

Pedagogické vedení projektu: Mgr. Bohunka Vrchotická
Název žákovského projektu: Gastroodpad

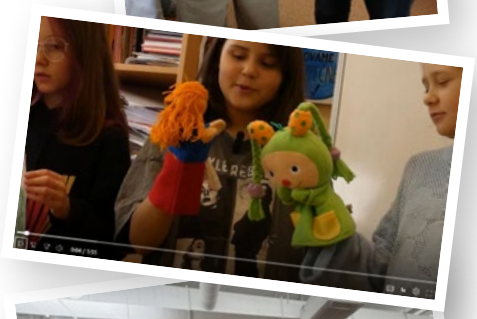
Jak můžeme s potravinami šetřit ve škole i doma? Žáci ze ZŠ U Roháčových kasáren se zaměřili na myšlenku, že každá surovina může být využita až do posledního kousku. Hledali informace o možnostech, jak předcházet vzniku potravinového odpadu, a společně se tématu věnovali také prostřednictvím přednášky a semináře.

Své poznatky následně převedli do praktického osvětového projektu. Připravili prezentaci, vytvořili kulisy, namalovali plakáty a natočili video věnované šetrnému nakládání s potravinami. Projekt jim tak umožnil nejen získat nové informace, ale také je kreativně zpracovat a předat dál.

Škola chce na projekt navázat také praktickými opatřeními. Z projektových prostředků plánuje pořídit kompostér a nádobu na odpad vznikající ve třídě, které mají posloužit jako pilotní řešení pro další práci s odpadem ve škole.

Projekt dětem ukázal, že i odpad, který na první pohled vypadá jako nepotřebný, může mít své další využití. Právě hledání možností, jak odpad využít, pedagogy při realizaci projektu překvapilo.

Inspirace pro školy: *Téma potravinového odpadu nemusí zůstat jen u povídání. Žáci mohou informace sami zpracovat, vytvořit z nich osvětový materiál a současně hledat konkrétní změny, které lze ve škole vyzkoušet.*

SLOVO KOORDINÁTORKY PROJEKTU

Zkušenosti z realizace projektů ukazují, že školy se s každým dalším ročníkem posouvají dál. Ty, které s námi pokračují již několikátým rokem, jsou stále samostatnější, žáci už vědí, co je čeká, aktivně přicházejí s vlastními nápady a jejich projekty jsou čím dál nápaditější. Díky získaným zkušenostem se daří také rychleji přecházet od plánování k samotné realizaci.

Pro školy, které se zapojují poprvé, bývá projekt novou zkušeností. Některé do něj vstupují s obavami, jiné si jeho náročnost naplno uvědomí až v průběhu realizace. Výzvou bývá především dobře naplánovat jednotlivé kroky a čas tak, aby se podařilo projekt dokončit v daném termínu.

Největší odměnou je ale závěrečný pocit, že se podařilo něco smysluplného vytvořit a dotáhnout do konce. Ten mají nakonec všechny zapojené školy bez ohledu na to, zda jsou v projektu poprvé, nebo už mají několik ročníků za sebou. A právě při slavnostním vyhlašování výsledků bývá radost z odvedené práce a hrdost na společný úspěch vidět nejvíce.

Děkuji pedagogům ze zúčastněných škol a především jejich žákům a studentům, kteří se nebojí nejen projevit aktivitu v lokalizaci problému a návrhu jeho řešení, ale často také v komunikaci se spolužáky, rodiči nebo vedením školy, což pro ně může být významným vystoupením z tzv. komfortní zóny, ale zároveň cennou zkušeností do budoucna.

Monika Dušková

RECYKLO HRANÍ ANEB
UKLIĎME SI SVĚT

Recyklohraní, o.p.s.

info@recyklohrani.cz
www.recyklohrani.cz
Soborská 1302/8, Praha 6

Koordinátorka projektu:

Monika Dušková
duskova@recyklohrani.cz